

SPOROČILO ZA JAVNOST

Kako do več sonaravno pridelane hrane o semena do krožnika s strokovnjaki in dobrimi praksami na Celjskem sejmu - pomembna sporočila za prihodnost

Celje 13.3.2026 .V okviru Marčnih sejmov je na Celjskem sejmu potekal strokovni posvet »**Kako do več sonaravno pridelane hrane - od semena do krožnika**«, ki ga je organiziralo Združenje Ekoci skupaj s partnerji in vseslovenskim gibanjem Oskrbimo Slovenijo - Štafeta semen. Dogodek je združil predstavnike odločevalcev in institucij, strokovnjake, predstavnike kmetov, civilnih pobud ter posameznike, ki aktivno soustvarjajo trajnostno prehransko ter si prizadevajo za celostno samooskrbo.

Skupno sporočilo iz posveta je, da živimo v prelomnih časih, ki bodo bistveno vplivali na življenje posameznika in družbe kot smo ga poznali do sedaj. Zaradi hitro spreminjajočih se geopolitičnih in gospodarskih razmer ter podnebnih sprememb. Zato je ključnega pomena, da čimprej nadgradimo sedanje dobre prakse, se prilagodimo novim razmeram ter najdemo nove načine **za krepitev prehranske varnosti in suverenosti ter za zaščito naravnih virov, ki so temelj preživetja. Na posvetu se je razvilo tudi veliko dobrih pobud za prihodnost, ki bodo poslane odločevalcem za vključitev v zakonodajo.** Navajamo nekatere.

Zaradi **trenutnih geopolitičnih razmer bo hrana čedalje bolj draga in težje dosegljiva.** Zato so podani predlogi, da se naj kmetje tudi zaradi trenutnih razmer (**pomanjkanje mineralnih gnojil in nakupa hibridnih semen ter uporabe FFS (fitoformacevstkih sredstev) ter dražitvijo naftnih derivatov;** vse to sedaj poganja konvencionalno kmetijstvo in povečuje vhodne stroške pridelave hrane.čimprej prilagodijo. **Vse to povečuje tudi ceno hrane na trgovskih policah. Pozivajo kmete, da se čimprej izpreusmerijo v ekološko in biodinamično kmetovanje in sejanje slovenskih semen, ki so prilagojena našemu okolju ter uporabo biodinamičnih metod, ki omogočajo sonaravno pridelavo hrane brez dodatnih stroškov in omogočajo zdravo pridelavo hrane.** Glede na to, da se predvideva v prihodnjem obdobju znižanje subvencij je takšen način kmetovanja tudi dobra popotnica tudi za prihodnost

Zaradi morebitnih pretrganih transportnih poti, morebitnih hekerskih napadov ali daljših izpadov elektrike se lahko zgodi, **da v trgovinah ne bo mogoče kupiti hrane** Zato predlagajo, **da se vsako soboto pred vsakimi 1400 gasilskimi domovi v Sloveniji organizirajo lokalne tržnice kjer bodo lokalni kmetje ponujali pridelke, kupci pa se bodo lahko oskrbeli v lokalnem okolju, kupci iz mest pa vedeli kje se lahko oskrbijo. Potekalo bo medgeneracijsko druženje in povezovanje.** Gasilci pa poskrbeli za red, ki bo nujno potreben ob morebitnem pomanjkanju hrane. Pozivajo tudi kmete naj posadijo čim več površin za pridelavo hrane za ljudi.

Predlagajo, **da država kot strateško naložbo zaščiti slovenska kmetijska zemljišča ter obstoječo infrastrukturo agroživilske panoge, ki se ne prodaja tujcem. Kmetje pa preko Zadružne zveza Slovenije ustanovijo lastno slovensko trgovsko mrežo s kratko dobavno verigo od kmeta v zadružne trgovine do**

kupca. Tako bi zmanjšali odvisnost od uvoza, zagotovili odkup pridelkov od kmeta, zmanjšali stroške distribucije in stabilizirali cene hrane, brez dosedanjih slabih izkušenj prodaje tujim trgovskim verigam, ki sedaj dominirajo v Sloveniji.

Na posvetu so bile predstavljene dobre rešitve **vse od zakonodaje, ki podpira prehransko varnost tudi s krepitvijo prehranskih verig z zagotavljanjem uporabe lokalne hrane v javnih zavodih s 30 odstotnim deležem. Odprti so razpisi za izobraževanje mladih na kmetijah.** Predstavljen je bil dober primer povezovanja v **Pomursko ekološko zadrugo kjer sodelujoči kmetje uspešno zalagajo tržišče, šole ter vrtce z ekološko hrano. Prehranska varnost se začne s semeni. Oskrba trga s slovenskimi semeni,** ki so prilagojena našemu okolju **se trenutno vzpostavlja na nivoju države,** kar daje po dolgih letih navdih dosedanjim prizadevanjem somišljenikov za slovenska semena **in trka na vest kmetov, da uporabljajo slovenska semena in ne uvoženih pri pridelavi rastlin.**

Skupaj s **sonaravnimi pristopi ekološkega in biodinamičnega kmetovanja so lahko z lahko z nižjimi vhodnimi stroški čudovita priložnost za pridelavo sonaravno predelane hrane,** saj bo **konvencionalna pridelava hrane zaradi težav na naftnem trgu in višjih transportnih stroškov pri uvozu čedalje dražja.**

Zato bo nujna **prilagoditev kmetijstva tudi na tem področju, rešitve pa so ekološki, biodinamični in permakulturni načini pridelave hrane za kar ima Slovenija dobre naravne danosti.** S povezovanjem kmetov v zadrugo, ki bi lahko v svojih trgovinah, ki jih je že sedaj več kot 300 po Sloveniji **bi lahko tržili direktno kot največji slovenski trgovski verigi preko Zadružne zveze Slovenije in ponujali hrano v kratki dobavni verigi: kmet - zadruga - kupec brez nepotrebnih stroškov in marž tujim trgovcem.** S tem bi bistveno znižali cene hrane po svojih trgovinah ter tvorili največjo slovensko trgovsko verigo ter ustvarjali nova delovna mesta. Držav **pa naj zaščiti kmetijsko zemljo in resurse ter agroživilsko panogo kot strateške naložbo, ki se ne prodaja tujcem ter vzpostavi še trdnejše prehranske verige ter tako zagotovi državljanom dolgoročno prehransko varnost.**

Potrebno je najti nove poti za spremembo v strukturi delovnih mest, ki bodo nastala zaradi uporabe umetne inteligence in robotizacije ter jih poleg razvoja na področju znanja usmerjena tudi v delovna mesta **agroživilske panoge, kmetijstva in storitev in ostalih delovnih mest,** ki jih lahko ustvarjamo tudi na podeželju kjer živi 60 odstotkov prebivalcev in bodo omogočala življenje sedanjih in novih generacij. Odločevalcem predlagajo, da zagotovijo **infrastrukturne storitve, ki omogočajo življenje tudi na podeželju poudarila Irena Rotar, Ekoci.**

Na posvetu je bilo podanih veliko dobrih rešitev pri medgeneracijskem prenosu znanja in samooskrbe od semena do krožnika, vrtičkarstva, zaščiti in povezovanju ozaveščenih ljudi za ohranjanje naravnih virov ter samooskrbe na rodovnih posestvih **in sobivanjskih skupnostih. Izpostavljena je bila potreba po ohranjanju vrednot jezika in kulture ter ozemlja, ki je zaznamoval naš narod skozi stoletja in jih je potrebno ohraniti za prihodnost.** Nekaj jih je napisano tudi v predstavljenemu Memorandumu slovenskemu narodu.

Lastna semena in sonaravna pridelava so rešitev in priložnost za zniževanje vhodnih stroškov pri predelavi hrane ter in tudi čudovita razvojna priložnost razvoja podeželja ter pomembna za suverenost v morebitnih izrednih razmerah. Pri tem pa je zelo pomembno povezovanje in sodelovanje ter ozaveščenost vseh deležnikov, vključno s kupci. Pomembna je vzpostavitev celostne verige od lastnih semen do pridelave in predelave ter uporabe na krožnikih s kvalitetno lokalno hrano. Vse se začne z ohranjanjem in pridelavo slovenskih semen in rastlin prilagojenim našemu okolju ter nudi razvoju ekološkega kmetijstva ter ponuja prihodnost priložnosti za podeželje v času globalnih sprememb, kjer smo kot večinski uvozniki hrane. V Ekoci si prizadevajo, tudi o pripravah ljudi za nepredvidenih razmer izpadov elektrike, hekerskih napadov ali pretrganih transportnih poti, ipd, ko ne bo možno kupiti hrane v trgovini, **da se uvedejo vsako soboto popoldan lokalne tržnice in druženje pred 1400 gasilskimi domovi po Sloveniji, kjer se bodo ljudje lahko oskrbeli z lokalno hrano čim bližje svojemu domu.** Ljudje iz mest pa bodo vedeli kje so gasilski domovi. Zaradi nepredvidenih razmer si Ekoci prizadevamo, da bi bila **je poudarila Irena Rotar, predsednica Združenja Ekoci.**

Mateja Rotar, podpredsednica Ekoci – eko civilne iniciative Slovenija je uvodoma predstavila aktivnosti združevanja in povezovanja somišljenikov v vseslovenskem **gibanju Oskrbimo Slovenijo - štafeta semen**, ki deluje že od leta 2012 dalje. Zaradi izvedenih aktivnosti sodelujočih v gibanju je bilo ohranjenih **in posejanih že na tisoče semen, Slovenija pa postaja vrtičkarska velesila, pomena samooskrbe se zaveda čedalje več ozaveščenih ljudi.** Skupaj s somišljeniki pa si prizadevajo za boljšo prehransko varnost, za ohranjanje naravnih virov od semena do krožnika, zbirajo pozitivne pobude somišljenikov »od spodaj navzgor« in jih pošiljajo odločevalcem, da jih vključijo v zakonodajo in predstavila uspehe na tem področju.

Dogodek je otvorila direktorica **Celjski sejem Renata Košenina**, ki je poudarila pomen tovrstnih srečanj.

Foto arhiv Ekoci: Udeležence je uvodoma nagovoril mag. Dejan Židan, državni sekretar na Ministrstvu za gospodarstvo, šport in turizem

V uvodnem nagovoru je mag. Dejan Židan, državni sekretar na Ministrstvu za gospodarstvo, turizem in šport, osvetlil trenutno stanje doma in v svetu ter poudaril pomen osredotočanja na iskanje rešitev za mir, krepitev gospodarstva ter prehranske varnosti, na obstoječih resursih z nadgradnjo novih aktivnosti. Pri tem je ključno povezovanje kot je npr v športu, kjer se deluje povezovalno za isti cilj. Tudi v širšem mednarodnem okolju je potrebno najti zaveznike kot je to uspelo na področju razglasitve svetovnega dneva čebel kjer je sodelovalo več kot 100 držav na pobudo Slovenije. Pri tem ostaja hrana strateška dobrina. Slovenija lahko v prihodnje okrepi prehransko varnost, ohrani naravne vire in razvija trajnostne gospodarske priložnosti kot je to videno na področju športa, zelenega turizma in razvoja podeželja s prilagoditvijo in ustvarjanjem novih delovnih mest za sodobni čas in vključitvijo vseh deležnikov, je poudaril.

Strokovna razprava o prihodnosti hrane. Na posvetu so sodelovali strokovnjaki s področja kmetijstva, semenarske dejavnosti, izobraževanja in trajnostnega razvoja. Predstavnica **Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano dr. Ana Frelih Larsen** je predstavila aktualne ukrepe za povečanje deleža lokalne in ekološke hrane v javnih zavodih ter možnosti za razvoj ekološkega kmetijstva in ohranjanje podeželja. **Predstavila je dolgoročne ukrepe za krepitev in zagotavljanje prehranske varnosti ter uspešna prizadevanja izvedenih delavnic**, za kuharje in organizatorje prehrane, ki so bistveno pripomogle k temu, da se že uporablja več lokalno pridelane hrane v javnih zavodih. Z uvedbo projekta - **Krepitve prehranskih verig**, pa so postavili temelje, da bodo javni naročevalci dolgoročno uporabljali vsaj do 30 odstotkov lokalne hrane v javnih naročilih.

Peter Dolničar z Kmetijskega inštituta Slovenije, je pojasnil, katere avtohtone sorte so na voljo in pomen ohranjanja semen za prehransko varnost. **Na žalost v večini slovenski kmetje kupujejo semena iz uvoza in ne slovenskih sort semen**, niti krompirja. Predstavil je prizadevanja, da bo kmalu na trgu več slovenskih semen, ki so semenjena v Sloveniji in prilagojena lokalnemu okolju.

Foto

Foto arhiv Ekoci: dr Ana Frelih Larsen, Ministrstvo za kmetijstvo gozdarstvo in prehrano, dr Peter Dolničar Kmetijski inštitut Slovenije, dr. Maja Kolar, Eko semena Semenjalnica, Dejan Sukič, dir Pomurske ekološke zadruge, Irena Rotar Ekoci, Polona Bastič, organizatorica prehrane OŠ Vojnik in Sonja Vavhen Združenje biodinamikov Slovenije

Dr. Maja Kolar iz Inštituta Eko semena Semenjalnica - ohranjevalnica ekoloških semen je poudarila pomen avtohtonih semen za biotsko raznovrstnost in prehransko varnost ter predstavila primere slovenskih sort, kot so npr različne stare sorta fižola, ki jih danes pridelujejo domači kmetje za Semenjalnico hranilnico semen in jih že ponujajo kot seme na trgu in v spletni prodaji. Opozorila je na spletno peticijo: » **Blacked out ingrediens**« kjer se **zbira 1 milijon podpisov na ravni EU proti sprejetju zakonodaje o novih genomskih tehnikah, ki bi bistveno spremenila načine pridelave, označevanje semen in hrane** ter na učinke biotske pestrosti, vode in okolja za kar še ni dovolj raziskav ter pozvala ozaveščene ljudi k sodelovanju.

Primer uspešnega **povezovanja kmetov je predstavil Dejan Sukič iz Ekološke pomurske zadruge**, kjer ekološki pridelovalci obdelujejo kar 1700 ha ekoloških površin in so povezani zadrugo in krepijo svoj položaj na trgu, povečujejo delež ekološke kvalitetne hrane, ki jo ponujajo tudi šolam in vrtcem,.

Predsednica Zveza biodinamikov Slovenije Sonja Vavken je predstavila pomen bi dinamičnega kmetovanja in njegove prednosti pri sonaravni pridelavi hrane v primerjavi s klasično pridelavo hrane, ki je povezana z vedno vnovičnim nakupom hibridnih semen, ki uspešno rastejo le z uporabo FFS (fitofarmaceutskih sredstev in uporabo mineralnih gnojil. **Uporaba metod biodinamičnega kmetovanja pa znižujejo stroške pridelave hrane in ohranjajo zdrava tla in okolje in omogočajo kvalitetno sonaravno pridelavo hrane.** Dober primer takšne pridelave imamo tudi v Sloveniji je npr. Eko kmetija Zvone Černelič, ki je bila že večkrat nagrajena tudi na EU nivoju. V tujini pa tako kmetuje čedalje več kmetij na več sto hektarih velikih kmetijah..

Polona Bastič uspešna organizatorica prehrane iz Osnovne šole Vojnik je predstavila dobre prakse povečanje živil v javnih zavodih in poudarila pomen izobraževanja kuharjev in poudarila pomen odločevalcev, ravnatelj in tudi staršev, ki imajo odločilen vpliv o pomenu zdrave prehrane za otroke .

Navdihujoče dobre prakse samooskrbe. V drugem delu dogodka so bili predstavljeni primeri dobrih praks s področja samooskrbe. **Anton Komat** iz Društva pod Staro češnjo je predstavil skupnostne vrtove, kjer pri pridelavi hrane sodeluje več kot 150 vrtičkarjev.

Ana Klemenčič iz Samooskrbni.net je poudarila opomenu prenosa znanja in vrednot spoštovanja do narave ter prehranske varnosti na mlajše generacije Predstavila je delovanje **društva Samooskrbni.net** z več sto člani ter njihov uspešen način delovanja. Prizadevajo pr za pridelavo vrtnin, uporabo zelišč in semenarstva vse s ciljem čimvečje samooskrbe . Znanje posredujejo preko predavanj preko spleta. Veščine pa pridobivajo preko učnih vrto..

Helena Mljač Kolka iz civilne iniciative . Za naravo je poudarila pomen ohranjanja naravnih danosti, ter povabila vse civilne iniciative in društva k povezovanju, **da skupaj ohranimo naravo in jo tako lahko velikokrat rešimo pred uničujočimi posegi v naravo brez dobro domišljenih rešitev..**

Mateja Žlogar iz projekta Rajski vrt obilja za vse je predstavila pomen povezovanja in pomena, da zavedni ljudje posredujemo pozitivne pobude odločevalcem, da se sprejmejo dobri zakoni za ohranjanje narave in prehransko varnost

Andreja Cepuš, avtorica knjige Rodovne skupnosti je predstavila dobre prakse rodovnih skupnosti v Sloveniji, v katerih si prizadevajo celostno samooskrbo in si tako zagotavljajo čimbolj suvereno prehransko varnost in celostno samooskrbo.

Nada Košir, Memorandum.si pa je poudarila pomen sodelovanja in povezovanja v družbi ter vrednot in pomembnih vsebin za prihodnost, ki so opisane v Memorandumu slovenskemu narodu.

V drugem delu posveta so sodelovali prof Ana Klemenčič, Društvo Samooskrbni.net, Anton Komat Društvo pod staro češnjo skupnostni vrtovi, Nada Košir, Memorandum in Helena Mljač Kolka iz Civilne iniciative Za naravo, Irena Rotar Ekoci, Mateja Žlogar, Rajski vrt obilja za vse in Andreja Cepuš avtorica knjige Rodovne skupnosti.

V okviru posveta je potekala tudi **podelitev priznanj sodelujočim v projektu Oskrbimo Slovenijo Štafeta semen**, ki že več kot desetletje spodbuja ohranjanje slovenskih semen in razvoj samooskrbe.

Priznanja za izvedene aktivnosti so prejeli: **Društvo gospodinj Spuhlja** za izvedbo Izmenjevalnice semen in znanja, ki bo prejela priznaje po pošti

Zahvalo pa je prejel **Vrtec Slovenska Bistrica** za izdelavo semenskih kroglic in **Anton Komat za** ozaveščanje in povezovanje.

OŠ Prebold, ga Marjani Dobnik za inovativne pristope k vodenju kmetijskega krožka pa je podelila Mateja Rotar, podpredsednica Ekoci , Oskrbimo Slovenijo-štafeta semn

Foto arhiv Ekoci: Zahvale za sodelovanje v vseslovenskem gibanju Oskrbimo Slovenijo - Štafeta semen sta podelili dr Frelih Larsen In Ministrstva za kmetijstvo gozdarstvo in prehrano in Irena Rotar Ekoci, dr Antonu Komatu in Klavdiji Čoh iz vrtca Slovenska Bistrica. Mateja Rotar , Ekoci pa je podelila Priznanje Marjani Dobnik iz OŠ Prebold.

Foto arhiv Ekoci: Del udeležencev strokovnega posveta s sodelujočimi gosti

Izmenjava semen, znanja in povezovanja I zvedena je bila **vseslovenska izmenjevalnica semen in znanja**, kjer so obiskovalci lahko izmenjali domača semena, cepiče **starih sadnih sort** ter **izkušnje o sonaravni pridelavi hrane**.

Hkrati je potekalo tudi vseslovensko **srečanje ozaveščenih društev iniciativ in posameznikov, ki delujejo na področju trajnostne samooskrbe, varovanja narave in rešitev za prihodnost**

Foto utrinki: Na Izmenjevalnici semen in znanja so predstavljali svoja semena za samooskrbo člani društev in gibanja Oskrbimo Slovenija štafeta semen in društev Samooskrbni.net, lokalni timi Sonaravni vrtovi, Vrtec Slovenska Bistrica, Kmetijski inštitut Slovenije, Zveza biodinamikov Slovenije, Ajda Štajerska Marija Metličar, Društvo pod staro češnjo..

Izvedene so bile tudi delavnice **Mini tečaj presajanja sadik, ki ga je izvedlo društvo Samooskrbi, net ter Sadjarstvo brez kemikalij biodinamično in permakulturno - obrezovanje drevja**, ki ga je izvedel Slavko Turšič.

Hkrati je potekalo tudi vseslovensko **srečanje ozaveščenih društev iniciativ in posameznikov, ki delujejo na področju trajnostne samooskrbe, varovanja narave in razvoja podeželja in priprav na prihodnost**

Organizatorji poudarjajo, da je **povezovanje znanja, izkušenj in ljudi ključno za krepitev prehranske varnosti in trajnostne prihodnosti Slovenije.**

Foto utrinki s srečanja: Civilna iniciativa za Naravo, Zemljanka.si in Memorandum slovenskemu narodu.

Na posvetu se je razvilo veliko pobud kot nadgradnja rešitev za prihodnost, ki bodo naknadno podane odločevalcem za vključitev v zakonodajo.

Na spletni strani www.ekoci.s; je objavljen posnetek celotnega posveta,

Na posvetu se je razvilo veliko pobud za nadgradnjo rešitev za prihodnost, ki bodo naknadno podane odločevalcem za vključitev v zakonodajo.

Na razstavnem prostoru v hali L je Združenje Ekoci s soraztavljalci prikazovalo celostno zgodbo izdelkov in storitev: **Od semena do krožnika.**

Soustvarjajmo trajnostno prihodnost skupaj.

S spoštovanjem.

Za Ekoci, vseslovensko gibanje Oskrbimo Slovenijo - štafeta semen in soraztavljalce, Irena Rotar, preds